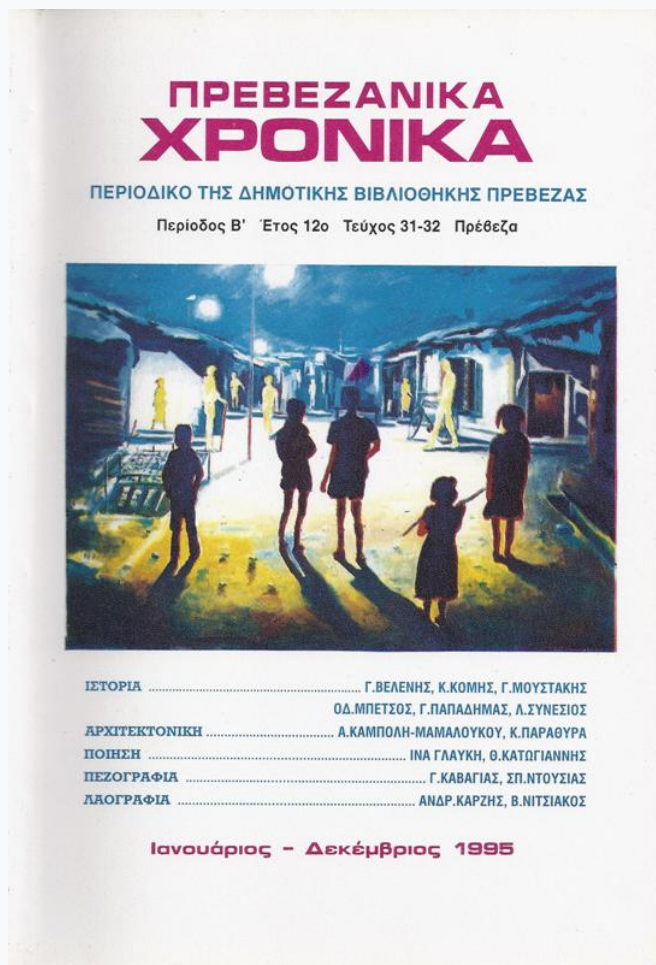


## Πρεβεζάνικα Χρονικά

Αρ. 31-32 (1995)

ΠΡΕΒΕΖΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ, 31-32 (1995)



Από τη δημοσιογραφική ιστορία του τόπου μας

Γεώργιος Μουστάκης

Copyright © 2022, Γεώργιος Μουστάκης



Άδεια χρήσης [Creative Commons Αναφορά 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

### Βιβλιογραφική αναφορά:

Μουστάκης Γ. (2022). Από τη δημοσιογραφική ιστορία του τόπου μας. *Πρεβεζάνικα Χρονικά*, (31-32), 27-32. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/prevchr/article/view/29420>

**ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ**  
Ιστοριοδίφης

## Από τη δημοσιογραφική ιστορία του τόπου μας

Απ' ότι γνωρίζω, η πρώτη εφημερίδα, που κυκλοφόρησε στην Πρέβεζα ήταν η "Αναγέννησις" των μαθητικών κοινοτήτων του Γυμνασίου. Το πρώτο φύλλο εκδόθηκε το Γενάρη του 1930. Η εφημερίδα ήταν μηνιαία, την έγραφαν οι μαθητές και τυπώνονταν στην Πάτρα. Υπεύθυνος ήταν ο μαθητής της ΣΤ' τάξης Ιωάννης Μουστάκης. Την έκδοση επιμελούσαν ο άριστος εκπαιδευτικός καθηγητής Παπακωνσταντίνου, ο οποίος την άλλη χρονιά μετατέθηκε στη σχολή Αναβρύτων. Όταν αποφοίτησαν οι μαθητές της τελευταίας τάξης, που πρωτοστατούσαν, η εφημερίδα σταμάτησε. Από τα δύο φύλλα που σώθηκαν εντυπωσιαστικά από το έντυπο και το περιεχόμενο «του οργάνου της πνευματικής εξωτερικής των μαθητών». Επίσης αξιοσημείωτο είναι ότι δεν διακρίνεται κανένα ίχνος κομματικής ανάμιξης.

Μετά κυκλοφόρησε η εβδομαδιαία εφημερίδα το ΒΗΜΑ, την οποία τύπωνε ο Νικήτας Τσουτσάνης και έγραφε ο Π. Τόλιας, ο οποίος είχε και την ιδέα της έκδοσης. Ο Περικλής Τόλιας (1895-1947) ήταν πνευματικός άνδρας και δεινός ρήτωρ, με ευρεία φιλολογική, νομική και θεωρητική μόρφωση, ένα από τα οξύτερα μυαλά, που γνώρισε ο τόπος, με φιλικά αισθήματα και αγαπητός στην κοινωνία της Πρέβεζας. Πολλά έχω ακούσει για τα προσόντα του αυτά. Νέος είχε εργασθεί στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ του Γεωργίου Βλάχου. Όπως έχω ξαναγράψει (Π.Χ., τ. 21ο) ο δημοσιογράφος και συγγραφέας Χ. Αγγελομάτης, είπε στον ασκούμενο τότε δικηγόρο Αλέκο Λιόντο, «τα πνευματικά χαρίσματα του Περικλή δεν τα γνωρίζετε τόσο όσο εμείς που δουλέψαμε μαζί στην ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, στην οποία έγραφε την επιφυλλίδα. Εάν

παρέμενε στην δημοσιογραφία όλοι ε-  
μείς θα είμαστε μαθητές του». Τακτικός  
συνεργάτης ήταν και ο Γιάννης Τάλαρος  
(1906-1961), ο οποίος νέος για μικρό  
διάστημα είχε εργαστεί στην ΑΘΗΝΑ του  
Γ. ΠΩΠ και όταν έκλεισε η εφημερίδα  
αυτή ήλθε στην Πρέβεζα. Ο Τόλιας υπό-  
γραφε με το ψευδώνυμο "Κλείος" και ο  
Τάλαρος με το ψευδώνυμο "Μονόφθαλ-  
μος" και τα σατιρικά του με το "Αχθος  
Αρούρης". Στο ΒΗΜΑ έγραφαν και άλ-  
λα εκλεκτά μέλη της κοινωνίας της Πρέ-  
βεζας, όπως ο δικηγόρος Λάκης Κοντο-  
γιάννης τα πεζοτράγουδα, ο Λάμπης  
Βαρσάμης ή Λιανός τα αγροτικά, ο Αλή  
Ντίνο τα σκίτσα και άλλοι.

Αργότερα (1935) από την πολιτική  
διαμάχη του Π. Τόλια και του Λεωνίδα  
Τσιώκου προέκυψε η εφημερίδα "Ηχώ"  
της Πρέβεζας, με εκδόση τον νεαρό Θα-  
νάση Καλαβρέντζο στην οποία έγραφε ο  
Κώστας Δούλης, αδελφός του Λ. Τσιώ-  
κου και αμέσως μετά τον πόλεμο (1945-  
1950) Δήμαρχος.

Άλλη εφημερίδα, προσκείμενη στο  
κόμμα των Φιλελευθέρων και στον βου-  
λευτή Θ. Χαβίνη ήταν η "Νέα Ζωή". Εκ-  
δότης ήταν ο νεαρός Γιάννης Φονταράς.  
Στην εφημερίδα αυτή συνδρομητής ήταν  
και ο Ελ. Βενιζέλος, ο οποίος έμενε στη  
Γαλλία και από εκεί έστελνε τη συνδρο-  
μή του.

Οι δύο τελευταίες εφημερίδες ήταν  
βραχύβιες και η έκδοσή τους έγινε για  
να εξυπηρετηθεί η πολιτική των βουλευ-  
τών Λ. Τσιώκου και Θ. Χαβίνη. Βραχύ-  
βια ήταν και η σατιρική εφημερίδα του  
Σαλμά, (ήταν από το Αγρίνιο και βρέθη-  
κε στην Πρέβεζα, γιατί ο πατέρας του ή-  
ταν προϊστάμενος στη Δ/ση Γεωργίας),  
τον οποίο η κοινωνία της Πρέβεζας, τον  
απέβαλε ως ξένο σώμα (Π.Χ., τ. 21ο).

Δεν έχουν διασωθεί φύλλα, όμως,

αυτών των εφημερίδων. Η μόνη ελπίδα  
να βρεθούν είναι, μήπως καμμία έστειλε  
φύλλα της στην Εθνική Βιβλιοθήκη.

Στην κατοχή, όταν αναπτύχθηκαν οι  
οργανώσεις, κυκλοφόρησαν ημερήσιες  
εφημερίδες, ο ΛΑΟΣ όργανο του ΕΑΜ  
και το ΦΩΣ του ΕΔΕΣ. Στην πρώτη σελί-  
δα έγραφαν τα δικά τους και στη δεύτε-  
ρη τις ειδήσεις του BBC, από τα πολεμι-  
κά μέτωπα. Τυπώνονταν σε πολύγραφο.

Μετά τον πόλεμο η πρώτη εφημερί-  
δα που κυκλοφόρησε ήταν το ΒΗΜΑ,  
Μάιος 1952. Το τύπωνε πάλι ο Ν. Τσου-  
τσάνης και έγραφε ο Γ. Τάλαρος. Μετά  
από μικρό χρονικό διάστημα ο Ν. Τσου-  
τσάνης έδωσε προίκα στην κόρη του το  
τυπογραφείο και την εφημερίδα.

Ο Γ. Τάλαρος και ο νέος ιδιοκτήτης  
Ντίνος Δελαπόρτας, από τη Λευκάδα,  
δεν τα πήγαιναν καλά και ο Γ. Τάλαρος  
έφυγε. Τον αντικατέστησε ο δικηγόρος  
Σπύρος Δήμας, ο οποίος υπόγραφε τα  
χρονογραφήματά του με το γαλλικό  
γράμμα W· σχεδόν όλα έχουν ξαναδη-  
μοσιευθεί στους "Αντίπαλους της Πρέβε-  
ζας". Όλα τα φύλλα της περιόδου αυτής  
υπάρχουν στα Γενικά Αρχεία του Κρά-  
τους στην Πρέβεζα. Η Δημοτική Βιβλιο-  
θήκη εάν θέλει μπορεί να βγάλει φωτο-  
τυπίες. Προτιμήθηκε η φύλαξή τους στα  
Γ.Α.Κ. γιατί η ποιότητα του χαρτιού και η  
διάβρωσή του από την υγρασία δεν επι-  
τρέπει το συνεχές ξεφύλλισμα σε χώρο  
βιβλιοθήκης.

Στο φύλλο της 23 Ιουνίου του 1952,  
δημοσιεύθηκε επιστολή του Ντίνου Κο-  
νοφάγου, με σχόλιο της εφημερίδας.  
«Δημοσιεύομεν κατωτέρω επιστολήν του  
εν Λαυρίω συμπολίτου μας μηχανικού κ.  
Κων/νου Κονοφάγου, η οποία δείχνει  
πώς βλέπουν οι ξενπευμένοι μας την έκ-  
δοσιν του "Βήματος", αλλά και την απέ-  
ραντον αγάπην που τρέφουν δια την Πα-

τρίδα των.

Αγαπητέ Κύριε Τσουτσάνη, Έλαβα τα φύλλα της εφημερίδος "Βήμα" Πρεβέζης και σας στέλλω μαζί με την συνδρομήν μου τις ευχαριστίες μου. Σας γράφω αυτές τις λέξεις για να σας πω πόσο μας εξυπηρετείτε έτσι εμάς τους παλιούς Πρεβεζάνους που ζούμε μακριά από την αγαπητή πατρίδα και που έχουμε τόσο ανάγκη να έχουμε μια διαρκή επαφή, με τους φίλους που μοχθούν επί τόπου για το μέλλον της, με τη ζωή της, με τα προβλήματά της με τον παλμόν της καρδιάς της. Γιατί εμείς από επαγγελματική ανάγκη, φεύγοντας από τη γενέτειρα, μάθαμε πόσο πονιέται η Πρέβεζα. Περισσότερο από άλλες πατρίδες. Γιατί η ατμόσφαιρά της, η οικειότητα, το βαθύ συναίσθημα σ' όλες τις εκδηλώσεις της ζωής του ενός για τον άλλο, οι παραδόσεις της δεν βρίσκονται πουθενά αλλού. Στην Πρέβεζα ζει κανένας στην όμορφη θαλασσινή της φύση μα και σ' ένα κόσμο που τον νοιώθει κοντά του.

Κι έτσι ό,τι μπορεί να μας φέρει πλησίον της είναι για μας πολύτιμο πράγμα. Τελειώνοντας αγαπητέ μου Κύριε Τσουτσάνη δέξου τους φιλικότερους χαιρετισμούς μου, όπως και οι συνεργάτες σας, μέσα στους οποίους ιδιαίτερος μαντεύω έναν παλιό και καλό μου φίλο. Μ' αγάπη Ντίνος Κονοφάγος».

Στις αρχές του 1955 κυκλοφόρησε η εβδομαδιαία εφημερίδα ΑΓΩΝ, εκδότης ήταν ο Γιάννης Μουστάκης και διευθυντής ο Γιάννης Τάλαρος. Ο Ντίνος Α. Τσιρώνης κρατούσε τη στήλη "Καλλιτεχνική Δευτέρα". Η εφημερίδα τυπώνονταν σε δικό της τυπογραφείο και στεγάζονταν σε οικοδομή του Γιάννη Μουστάκη στην οδό Β. Μπάλκου. Το 1959 η συνεργασία εκδότη και διευθυντή διεκόπη. Η έκδοση της εφημερίδας συνεχίστηκε α-

πό τον Γιάννη Τάλαρο μέχρι τον θάνατό του. Μετά συνεχίστηκε η έκδοσή της από τη σύζυγό του και το παιδί του Γιώργο. Η Δημοτική Βιβλιοθήκη, μπορεί να ζητήσει από την οικογένεια Γ. Τάλαρου, να φωτοτυπήσει το αρχείο της εφημερίδας που κατέχει.

Στο τέλος της δεκαετίας του πενήντα κυκλοφόρησε, από τους αδελφούς Αθανάσιο και Σπύρο Τσόκα, η εβδομαδιαία εφημερίδα ΚΗΡΥΞ. Ο Γιάννης Τάλαρος στα σατιρικά του την έλεγε Σαϊτάν Παζαρού, γιατί τυπώνονταν στο γνωστό τυπογραφείο Τσόκα, που είναι στο Σαϊτάν Παζάρ.

Πολιτικά το ΒΗΜΑ ήταν φιλικό προς την αριστερά, λόγω φρονημάτων του τελευταίου εκδότη, αλλά και προσκείμενη στον Βουλευτή της ΕΡΕ Αθανάσιο Αυγερινό, γιατί ο συντάκτης του ήταν στενός συνεργάτης του βουλευτή και στέλεχος της ΕΡΕ. Τοπικά αντιπολιτευόταν τον δήμαρχο Γιάννη Μουστάκη. Ο ΑΓΩΝ ήταν φιλικός στο κόμμα των Φιλελευθέρων και στον Βουλευτή Θ. Χαβίνη, αργότερα με την Ένωση Κέντρου. Ο ΚΗΡΥΞ ήταν με την ΕΡΕ.

Βραχύβιες εφημερίδες της περιόδου αυτής ήταν ο ΤΥΠΟΣ, του Γιάννη Μουστάκη και η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ του Μπάκου, ο οποίος ήταν ξένος και είχε εργασθεί στην εφημερίδα των αδελφών Τσόκα.

Τη δεκαετία του πενήντα και μέχρι την 21η Απριλίου 1967, κυκλοφορούσε στο νομό μας, με πολλά φύλλα, η εφημερίδα των βουλευτών Πέτρου και Δημητρίου Γαρουφαλιά ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝ. Τον τίτλο της τον είχε από την προ του πολέμου περίοδο, που ο Πέτρος Γαρουφαλιάς ήταν Βουλευτής του Αγροτικού Κόμματος του Αλέξ. Μυλωνά.

Ο εβδομαδιαίος τύπος πάλευε μέσα στα στενά όρια, μιας μικρής επαρχιακής

Λίγες μέρες προτού τυπωθεί το περιοδικό πέθανε ο Χαρίλαος Μάνος, πρώτος εξάδελφός μου. Η εβδομαδιαία εφημερίδα των Αθηνών ΤΟ ΒΗΜΑ, στο φύλλο της 27ης Αυγούστου 1995, έγραψε για τον αείμνηστο Χαρίλαο:

## ΕΦΥΓΕ Ο Χ. ΜΑΝΟΣ

ΤΟ ΒΗΜΑ  
27 Αυγούστου 1995

ΕΝΑΣ ΑΠΟ τους μεγάλους της «παλιάς φρουράς» της δημοσιογραφίας, ο Χαρίλαος Μάνος, έφυγε από κοντά μας, θύμα αυτοκινητικού δυστυχήματος. Γεννημένος στην Πρέβεζα το 1916 σπούδασε νομικά στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ύστερα από ένα μικρό χρονικό διάστημα όπου εργάστηκε ως δικηγόρος πέρασε στη δημοσιογραφία, αρχίζοντας την καριέρα του με συνεργασίες στον προπολεμικό «Ανεξάρτητο» του Κώστα Αθάνατου. Πήρε ενεργό μέρος στην Εθνική Αντίσταση και, όπως ήταν επόμενο, το 1945-46 γνώρισε σειρά διώξεων - δίκες με αόριστες κατηγορίες, φυλακές και εξορίες. Από τις αρχές της δεκαετίας του '60 εργάζεται ως πρώτος πολιτικός συντάκτης της (τότε) «Αυγής». Ακέραιος και έντιμος ως χαρακτήρας, ο Χαρίλαος Μάνος έδινε στο πολιτικό του ρεπορτάζ και στις αναλύσεις του τη ρεαλιστική εικόνα της πολιτικής σκηνής, μακριά από μισαλλόδοξα κηρύγματα και καιροσκοπικές υπερβολές. Είχε έτσι α-

ποσπάσει την απεριόριστη εκτίμηση και τη συνεργασία όχι μόνο των συναδέλφων του αλλά και όλων των προσωπικοτήτων της προχουντικής πολιτικής σκηνής με ορισμένους από τους οποίους (Κανελλόπουλο, Μητσotάκη, Μαρικεζίνη κ.ά.) ανέπτυξε και διατήρησε στενές φιλικές σχέσεις.

Το πραξικόπημα των συνταγματαρχών βρήκε τον Χαρίλαο Μάνο διευθυντή της «Δημοκρατικής Αλλαγής», της απογευματινής εφημερίδας της Αριστεράς που, με την καθοδήγησή του, έγινε φυτώριο σειράς νέων (και σήμερα διαπρεπών) δημοσιογράφων. Φυσικά, είχε την τύχη των μυριάδων δημοκρατικών πολιτών - συνελήφθη από την πρώτη στιγμή και οδηγήθηκε στην εξορία. Όταν, το 1973, επέστρεψε προτίμησε να ασχοληθεί πάλι με τη δικηγορία.

«Το Βήμα», στο οποίο εργάζονται φίλοι και δημοσιογράφοι που μαθήτευσαν στον Χαρίλαο Μάνο, συλλυπείται βαθύτατα τη χήρα και τον γιο του.

πόλης. Όταν βελτιώθηκαν οι οικονομικές και τεχνικές συνθήκες εκδόθηκαν ημερήσιες οι οποίες τον εκτόπισαν. Στις αρχές της δεκαετίας του εξήντα, ο Γιαννιώτης εκδότης Κόκκινος κυκλοφόρησε στην Πρέβεζα την πρώτη ημερήσια εφημερίδα "Τοπική" με συνεργάτη το συνταξιούχο δάσκαλο Παύλο Γιακουμάτο.

Έξω από τα όρια της Πρέβεζας διακρίθηκαν αρκετοί Πρεβεζάνοι στα γράμματα και τη δημοσιογραφία.

Ο Αγησίλαος Γιαννόπουλος λόγιος και δημοσιογράφος (1857-1897) γνωστός και με τα αρχικά Α.Γ.Η. (Αγησίλαος Γιαννόπουλος Ηπειρώτης) θεωρείται ο πατέρας της δημοσιογραφίας επί οικονομικών θεμάτων. Ο Νικόλαος Β. Πατσέλης γράφει: «Την εκλαΐκευσιν της οικονομικής επιστήμης, που είχε αναλάβει ο Κων/νος Καραπάνος και η οποία έως τότε εθεωρείτο λαβύρινθος εις τον οποίον ελάχιστοι ετόλμων να εισέλθουν, ανέλαβεν έτερος Ηπειρώτης, ο ακατάβλητος και απρόσιτος εις την αποθάρρυνσιν και την απογοήτευσιν Αγησίλαος Γιαννόπουλος εκ πατρός εκ Πρεβέζης». «Ο Γιαννόπουλος, κάτοχος των οικονομικών ζητημάτων, είχε αναλάβει την παρακολούθησιν και την ανάπτυξίν των, με την εφημερίδαν "Εφημερίς", την διεύθυνσιν της οποίας είχε αναλάβει τότε ο Δελθινακίωτης Αριστείδης Ρούκης, ο οποίος και τον είχε μεταφέρει από το Μπάρι της Ιταλίας, όπου ειργάζετο ως ανταποκριτής εφημερίδων. Χάρις εις την εκλαΐκευσιν αυτών των οικονομικών ζητημάτων από τον Καραπάνο και τον Γιαννόπουλο, ο Ελληνικός λαός ηδύνατο έκτοτε να παρακολουθή τα δημόσια οικονομικά ζητήματα της χώρας» (Ηπειρωτική Εστία 1954).

«Ο Α.Γ.Η. έγραψε πολιτικές και οικονομικές μελέτες, δημοσίευσε σε διάφορα περιοδικά φιλολογικά άρθρα και

μελετήματα, καθώς και βιογραφίες νεωτέρων Ιταλών ποιητών και συγγραφέων. Ιδιαίτερα πρέπει να σημειωθεί από τα δημοσιεύματά του η από τριάντα πυκνοτυπωμένες σελίδες "Επιστολιμαία διατριβή αντί προλόγου", που προτάσσεται ως εισαγωγή στη μετάφραση από τον Ιωάννην Καμπούρογλου του μυθιστορήματος **Νανά του Ζολά** (1880) και κάνει γνωστή για πρώτη φορά τη θεωρία του ρεαλισμού στην Ελλάδα. Το έργο του έμεινε σκορπισμένο σε περιοδικά και κυρίως στις εφημερίδες "Ακρόπολις" και "Εφημερίς".

Με την έκρηξη του Ελληνοτουρκικού πολέμου, κατατάχθηκε ως οπλίτης στη φιλελληνική Ιταλική φάλαγγα, την ακολούθησε σ' όλες τις περιπέτειές της στην Ήπειρο, όπου προσβλήθηκε από ανίατη αρρώστεια και μεταφέρθηκε στην Αθήνα όπου και πέθανε.

Ο γιος του Αλκιβιάδης (1896-1981) διακρίθηκε κυρίως ως διηγηματογράφος και μυθιστοριογράφος. Κατά την περίοδο 1958-1963, υπηρέτησε στο υφυπουργείο Τύπου. Το 1976 εκλέχθηκε πρόεδρος της Εθνικής Εταιρίας Ελλήνων Λογοτεχνών και παρέμεινε ως τον θάνατό του. Τιμήθηκε και με το Α' κρατικό Βραβείο Διηγήματος.

Το άλλο του παιδί ο Πύρρος, ήταν και αυτός λόγιος. Τη μεγάλη, σπάνια και πολύτιμη βιβλιοθήκη τους την άφησε στο Δήμο της Πρέβεζας. Η τότε δημοτική αρχή έκρινε ότι τα βιβλία κάλυπταν μεγάλο χώρο και ότι έπρεπε να ελαττωθούν. Έτσι κάθε ημέρα πετούσαν στα σκουπίδια αρκετά. Την τελευταία φορά τα είδε ο Παναγιώτης Μποντίνας, τα ζήτησε, τα πήρε και τα έφερε στα γραφεία της Περιφερειακής Λέσχης, εκεί, που σήμερα στεγάζεται το ΚΑΠΗ. Η σύζυγος του Πύρρου Γιαννόπουλου ήταν Συρρακιώ-

τισσα, κόρη της οικογένειας Ζαλοκώστα, που κατοικούσε στις οικοδομές δίπλα από τον Ι.Ν. του Αγ. Αθανασίου. Επίσης Συρρακιώτισσα ήταν και η σύζυγος του Α.Γ.Η., το γένος Βαγγέλη. Στο οικόπεδο του σπιτιού της οικογένειας αυτής κτίστηκε το βιβλιοπωλείο Κ. Νίκα. Απόγονοι των οικογενειών Βαγγέλη και Ζαλοκώστα δεν υπάρχουν.

Στη δημοσιογραφία και στα γράμματα διακρίθηκε και ο Ιωάννης Φ. Δημάρατος. Ο Ιωάννης Δημάρατος, φιλόλογος και δημοσιογράφος γεννήθηκε στην Πρέβεζα (1893-1980). Εργάστηκε ως συντάκτης στην έκδοση της Μεγάλης Ελληνικής Εγκυκλοπαιδείας (Πυρσός) και έγραψε το μακροσκελές λήμμα για την Πρέβεζα. Εξέδωσε τα περιοδικά: *Επιστημολόγος* (1932-1934) και *Ακαδήμεια* (1935). Έγραψε εκτός άλλων: *Περί λόγου* 1964, *Συγγραφική* (1967), *Φιλοσοφικής εξ απόψεως Ελληνικής* (1974). Ο πατέρας του Φίλιππος Δημάρατος, εκπαιδευτικός (Βούρμπιανη 1853), Διδάκτωρ της Φιλολογίας, διετέλεσε καθηγητής και γυμνασιάρχης στη Σιάτιστα, Σμύρνη, Σάμο, Κρήτη, Ιωάννινα και Πρέβεζα. Στην Πρέβεζα παντρεύτηκε και έζησε μέχρι το θάνατό του. Μετά το θάνατο του Ιωάννη Παχούρη (1894) ανέλαβε τη διεύθυνση της Θεοφανείου Σχολής.

Στο συμβόλαιο 579/24-2-1925 του συμβολαιογράφου Ιωάννη Αθανασίου Αυγερινού, με το οποίο ο πατέρας της μάνας μου Αναστάσιος Κατσάνος αγόρασε ελαιοστάσιο, από την οικογένεια του Φιλίππου Δημάρατου, αναφέρονται τα μέλη της και κληρονόμοι του ως εξής: «Ιωάννης Φιλίππου Δημάρατος, φιλόλο-

γος κάτοικος Πρέβεζας και διαμένων εις Αθήνας οδός Αραχώβης 38, ενεργών δι' εαυτόν προσωπικώς και ως πληρεξούσιος των 1) Ευριδίκης χήρας Φιλίππου Δημαράτου, θυγατρός Διονυσίου Βρέκοση οικοδεσποίνης κατοίκου Αθηνών, 2) Δημητρίου Φιλίππου Δημαράτου υπολοχαγού πυροβολικού, 3) Ευτέρπης θυγατρός Φιλίππου Δημαράτου δεσποινίδος ανεπαγγέλτου κατοίκου Αθηνών». «Έχουσι εις την αποκλειστικήν κυριότητα και κατοχήν των και εκ κληρονομίας του απιβιώσαντος συζύγου και πατρός των Φιλίππου Ζωσιμά Δημαράτου εν ελαιοστάσιον περιέχον ελαιόδενδρα τετρακόσια τεσσαράκοντα πέντε (445)».

Από τα σημεία αυτά του συμβολαίου προκύπτει ότι ο Φίλιππος Δημάρατος παντρεύτηκε στην Πρέβεζα, κόρη της γνωστής οικογένειας Βρέκοση και απέκτησε σημαντική περιουσία, κάτι ασυνήθιστο για εκπαιδευτικό εκείνης της εποχής. Στάθηκε στο συμβόλαιο αυτό γιατί η εγκυκλοπαίδεια,<sup>1</sup> από την οποία πήρα στοιχεία, δεν γράφει πού γεννήθηκε ο Ιωάννης Δημάρατος. Το συμβόλαιο υπογράφει ως μάρτυρας και ο Περικλής Κ. Τόλιας "διδάκτορας Νομικής", ο οποίος αργότερα παντρεύτηκε την ανηψιά του αγοραστή Νίτσα Γάκη Κατσάνου.

Μετά τον πόλεμο διακρίθηκαν στον αθηναϊκό τύπο οι Χαρίλαος Αθ. Μάνος, Κων/νος Τσαλόγλου (πρώτος εξάδελφος του σκιπογράφου Αλή Ντίνο Μπέν) και Βασίλης Μουσιτάκης.

Όλοι τους άνδρες με ευρυτάτη παιδεία, συγγραφική εργασία που διακρίθηκαν, ο κάθε ένας στον κλάδο του, σε πανελλαδικό επίπεδο.

1 Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα